

ROMÁN

AL
press

edice
KIOKAN

HANA WHITTON

HRDOST DO VÍNKU

SOUBOJ KRÁLOVEN O ČESKOU KORUNU

Hana Whitton

HRDOST DO VÍNKU

SOUBOJ KRÁLOVEN O ČESKOU KORUNU

 edice
 KIOKAN

COPYRIGHT © HANA WHITTON, 2010

COPYRIGHT © ALPRESS, S. R. O.

VŠECHNA PRÁVA VYHRAZENA.

ŽÁDNOU ČÁST KNIHY NENÍ DOVOLENO UŽÍT

NEBO JAKÝMKOLI ZPŮSOBEM REPRODUKOVAT BEZ PÍSEMNÉHO

SOUHLASU DRŽITELE PRÁV, S VÝJIMKOU KRÁTKÝCH CITACÍ

NEBO ODKAZŮ, KTERÉ TVOŘÍ SOUČÁST KRITICKÉHO HODNOCENÍ.

Copyright © Hana Whitton, 2010

Redakční úprava Vlasta Kohoutová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Elektronické formáty Dagmar Wankowska, *LiamART*

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokán, 2010

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7543-478-4 (pdf)

KAPITOLA PRVNÍ

Po povlovném mořském břehu, jehož hebký písek se ve sluneční záři leskl na pozadí vzdouvajících se temně šedých vln jako pruh zlatavého hedvábí, se tryskem hnala půvabná jezdkyň na vraníkovi. Dlouhé plavé vlasy, světlé tak, že se zdály téměř vybělené do stříbrného odstínu, za ní vlály jako jemný závoj. V tom prudkém letu se otočila a vrhla za sebe letmý pohled, tvář zrůžovělou vzrušením z rychlé jízdy. Pak zaklonila hlavu a z dlouhého štíhlého hrdla jí vytryskl veselý smích.

„Nedoženeš mě, Přemysle! Ani se o to nesnaž!“

Za ní cválal na grošáku s větrem o závod urostlý mladý muž. Kaštanové vlasy mu spadaly až na ramena a snědý obličej výrazných rysů mu lemoval hustý vous. Tmavorudý kabátec rozepnutý téměř do pasu odhaloval opálenou hrud s hnědým chmýřím tuhých chloupků.

„To se ještě uvidí, moje drahá Richenzo!“ křikl na krásnou jezdkyňi před sebou. Mořská bríza mu ta slova oderala od úst a odnášela jejich útržky kamsi nad olověně zelené rozbouřené moře.

„Paní Rejčko, tak probudte se přece už!“ Bereničin naléhavý hlas byl neodbytný.

„Nech mě ještě spát, Bereniko!“ odbyla Rejčka rozespale dvorní dámu. „Zdá se mi takový krásný sen!“

O mamince Richenze a o tatínkovi Přemyslovi.

Rejčka však věděla, že je to pouhopouhý sen, nic jiného. Pravda byla zcela jiná, a rozhodně ne hezká. Otec se k matce nikdy nechoval takhle láskyplně jako rytíř. Byl krutý a surový, nejen k ní, ke každému, kdo se mu dostal pod ruku, když se nenacházel v dobrém rozmaru – a nemusel se mu ani protivit. Pokud by za svou půvabnou švédskou manželkou Richenzou, které se říkalo Rejčka, vůbec na tom koni vypravil, pak jistě ne proto, aby ji sevřel v něžném objetí poté, co ji dostihne. Hnal by se za ní kvůli trestu, tvrdé ráně, bolestnému šlehnutí bičem.

Tak se choval ke každému.

První manželku Ludgardu nechal zavraždit, pokud ji ovšem tehdy nezardousil sám. A tu druhou, Rejčku, tu hezoučku švédskou princezničku Richenzu, tu zabil sám. Utloukl ji, ubil v návalu nepřičetného vzteku. Její dcera, malá Richenza-Rejčka, která se tohoto činu nehodného křesťanského krále, za něhož se tak rád vydával, stala svědkem, mu ji však nepřestávala nepříjemně připomínat. Mohl být krutý a nelítostný, mohl být tvrdý, ale upřený pohled těch modrých dětských očí, jež mu tolik připomínaly stejně modré oči jeho manželky Richenzy, vydržet nedokázal.

Jako by se na něj dívala očima jejich dcery mrtvá Richenza. Jako by se ptala: *Proč jsi to udělal? Proč jsi mi ublížil? Ni-jak jsem se proti tobě přece neprovinila! Já tě dokonce milovala! I když jen zpočátku, ty první roky, než jsi ve mně veškerý cit zdárně ubil...*

Na to však dnes její dcera Rejčka, kterou se nyní pokoušeli vyburcovat ze sladkého snění, nechtěla myslet. Stejně jako už tolikrát předtím se snažila tu černou, mučivou myšlenku zapudit hluboko pod práh vědomí. Toužila navždy zapomenout na ten přízrak rozběsněného otce Přemysla, jak se

rozmachuje k další, tentokrát smrtící ráně, tvář brunátnou nepochopitelnou zuřivostí.

Toužila se vrátit do svého půvabného, romantického snu, v němž si ušlechtilý rytíř, který zbožňoval i půdu, po níž jeho nejdražší kráčela, vyjel na koni se svou urozenou paní. Třeba tomu tak zpočátku i bylo. Třeba se mezi ně ty neshody vplížily až později...

Ostatně ani s ní se život příliš nemazlil, a tak jí nezbývalo než se utíkat do snění. Bylo bezpečné. Bylo příjemné. V něm se jí nemohlo nic stát.

Cítila, jak se jí opět zmocňuje omamná vlna sladkého spánku.

Ráda unikala do snů, neboť jediné ve spánku nacházela klid a zapomnění. Vše nasvědčovalo tomu, že i její osud, stejně jako osud matčin, budou provázet pouze útrapy, bolest, nenahraditelné ztráty. Stala se dvakrát královnou – a dvakrát ji o manžela připravila smrt. Eliška Rejčka, dvojnásobná česká a polská královna-vdova. Jejím prvním chotěm byl český a polský král Václav II. a tím druhým Habsburk Rudolf.

Jenže nyní není už ani ta královna!

Co na tom sejde! Dospěla rychle, a snad i poněkud předčasně zestárla. Nebo možná dřív nabyla střízlivé moudrosti, která se obvykle snoubí se zralým věkem – a jí ještě nebylo ani třicet let! Oba manželé ji víc než štědře zajistili, a ona uměla se získaným majetkem obratně hospodařit. Po Václavovi jí navíc zůstalo něco cennějšího než všechny ty poklady a věnná královská města – dcerka Anežka.

Na nedostatek peněz si tedy stěžovat nemohla – už dávno však věděla, že za všechno bohatství světa si štěstí nekoupí a že jí je nepřinese ani vznešené postavení.

Ovšem musela připustit, že peníze příjemné byly. Žila ráda v přepychu. Dříve si ho příliš neužila, i když byla královskou dcerou.

Přesto ale toužila po něčem jiném.

Prahla po lásce. Po citu tak silném, že hraničí až s bolestí, po vášni divoké jako rozbouřená jarní řeka, v níž se dá lehce utonout.

Jako by náhle v chřípí ucítila slanou vůni moře, ostrou pachem tlejících chaluh a vyplaveného dřeva. Vrátila se opět do snu a na ten vzdálený písčité břeh. Mořské vlny, zkrotlé prudkým nárazem o skalnaté pobřeží, jí jemně laskaly bosé nohy, sluneční svit jí zbarvil plavé vlasy rusým, měděným odstínem. Cítila příjemné teplo na jemné, bílé pleti. Vyhřívala se v posledních paprscích zapadajícího slunce na polském pobřeží za jednoho vlahého letního podvečera a čekala na návrat té krásné jezdkyňe a jejího rytíře, o nichž se jí zdálo před krátkou chvílí.

„Sama jsi mi, paní Rejčko, přikázala, abych tě vzbudila za kuropění!“ Bereničin hlas se ozval znovu, a ještě neodbytněji. Rejčka si uvědomila, že ty sluneční paprsky se jí nezdají, protože někdo neurvale roztáhl závěsy na úzkých oknech a její komnata se nyní koupala ve zlaté sluneční záplavě.

Rozmrzele se převalila na lůžku a chtěla se ohradit, že to ona je přece dvojnásobnou královnou. Pak si povzdychla. Nesmí zapomínat, že tou královnou doopravdy jen bývala. Nyní za ni na český trůn dosedla Eliška Přemyslovna. To ovšem neznamená, že by se s ní, s Eliškou Rejčkou, nemělo jednat s odpovídající úctou.

„Dnes se přece vrátí pan Jindřich!“ nevzdávala Berenika své úsilí.

Rejčka rázem procitla. Zprudka se posadila na lůžku.

Dnes přijede Jindřich!

Jak by mohla zapomenout!

Slastně se protáhla, odhodila rázně příkrývku a vyskočila z postele. Kdo by teď myslel na snění! Nyní ji už nikdo ke spěchu pobízet nemusel. Nohy se jí měkce zabořily do vysoké kožešiny prostírající se vedle lože. V mžiku ji objal chlad časného jitra.

Jak se mohla oddávat planému snění o dávno uplynulých časech, do nichž se tak jako tak nebylo proč vracet. Dnes se přece do Hradce vrací Jindřich z Lipé! Její Jindřich!

Tiše se pro sebe zasmála. Od úst se jí vznesl drobný bělostný obláček sraženého dechu.

To už do pokoje přispěchala služebná Uršula s dlouhým županem podšitým kožešinou a přehodila jej Rejčce přes útlá ramena. Mohl být květen, ale bylo dosud chladno, zima odcházela jen opatrně, jaksí neochotně a po špičkách. A pak – v Rejččině starobylém sídle v Hradci, kam se odstěhovala z Prahy, v té přepychové věnné rezidenci urozených královen s tlustými kamennými zdmi, panoval chlad i za parných dní vrcholného léta.

„Koupel je už přichystaná, paní Rejčko!“ oznámila Uršula, když jí obouvala kožešinové pantoflíčky.

Rejčka jen s úsměvem přikývla.

V prostorné klenuté místnosti sousedící s ložnicí bylo příjemné teplo, ale Berenika i tak přikázala služebnému děvčeti, aby ještě pořádně přiložilo na oheň v krbu. Velká polena se s tupým žuchnutím sesula na ohořelou zčernalou hromádku, kterou dychtivě olizovaly rudé plameny, když dívka, zpočenou tvář rozpálenou žárem, oheň snaživě prohrábala. Přeskočily pak nedočkavě na nová polena a vzduch ve chvílce provoněla ostrá borová vůně smůly.

Rejčka se slastně ponořila do horké vody, na jejíž hladině se lenivě pohupovaly růžové lístky. Uršula k nim nyní přidala hrst sušených bylin. Voněly silně a omamně, až se z toho Rejčce zatočila hlava.

„Stačí zavřít oči, a člověk by si mohl myslet, že se ocitl v růžové zahradě a uprostřed borového lesa k tomu!“ zasmála se šťastně.

Ano, byla šťastná.

Přijede přece Jindřich!

Dá se však tomu štěstí uvěřit?

Už dvakrát se nechala ošálit, už dvakrát se domnívala, že ji konečně potkalo štěstí – ten slastný sen se jí však záhy rozplynul pod rukama jako sníh v prvních paprscích jarního slunce.

I když s Václavem II. ten sen přece jen trval o něco déle – otázkou ovšem zůstává, zda to skutečně vůbec sen byl. Vděčila mu hlavně za to, že ji vytáhl z té zapadlé díry v Braniborsku, kde by asi dodnes vysedávala coby vznešený, ale chudý sirotek nad vyšívacím rámem. Už tehdy se jí smůla lepila na paty. Otec se oženil nakonec potřetí, s Markétou Braniborskou, a bratr jeho choti Ota Braniborský se měl stát Rejččiným manželem. Byly jí tři roky, když je spolu zasnoubili, a Markéta ji po Přemyslově smrti raději rychle odvezla do Branibor. Už tehdy bylo patrné, že malá Rejčka roste do nevídané krásy – ale v tomhle sňatku s Braniborem nešlo o lásku, v tomhle případě byl ve hře polský trůn. Ota Braniborský však náhle zemřel a Rejčka zůstala v té cizí zemi sama. A Václav si tam pro ni přijel jako ten pověstný rytíř na bílém koni.

Až na to, že si pro ni nepřijel, ale pouze poslal. Tak se to mezi urozenými patří.

Nu jistě, ani on pro ni nezahořel zpočátku nezištnou, ryzí láskou, i když v té době už do krásy vyrostla. Strčil ji namísto toho hned po svatbě do nevlídného budyňského hradu u řeky Ohře, kde jí dělala společnost pouze jeho urozená a k uzoufání nudná teta Griffina Haličská. I Václavovi šlo hlavně o polský trůn – a Rejčka k němu představovala cestu. Byla přece Piastovna z urozené polské královské krve!

Bodlo ji žárlivým ostnem. Teprve později se dozvěděla o krásné Anežce, obdařené půvabem i chytrostí, vzdělané, zábavné a jemné, která byla v té době královnou nerozlučnou přítelkyní.

Konkubínou, tou mu byla!

Rejčka se to dozvěděla až později, když jí Václav konečně dovolil přijet do Prahy. Dávno poté, co si ho podmanila, jí to donesla jedna příčinnivá dvorská dušička. Tehdy si už král na krásnou Anežku, kdysi ozdobu svého královského dvora, ani nevzpomněl.

Muži už takoví bývají.

Náhle jí strach sevřel nitro ledovým spárem.

Bude takový i Jindřich?

Ostatně tou konkubínou je nyní ona.

Ne! Ona je královna.

Zamyšleně vylovila jeden růžový plátek a upřela na něj soustředěný pohled.

Naučila se, jak k sobě muže připoutat. Ovládala to umění dobře. Bylo cennější nad všechno bohatství.

Pobaveně se pro sebe nyní usmála, když si vzpomněla, jak Václav podlehl jejímu kouzlu. Život s ním byl příjemný. Poprvé se cítila v bezpečí.

Milovala ho však?

Na tu otázku by musela odpovědět záporně, měla-li být sama k sobě upřímná. Václav měl navíc bezpočet státnických, politických a společenských povinností. Nebýval s ní často. Nemohl.

Nocí naplněných až po okraj vášní spolu prožili pomálu. A pak onemocněl tou strašlivou rodovou chorobou, těmi úbytěmi, jež by asi skosily i jeho syna Václava III., neskončit v Olomouci rukou úkladného vraha. Umíral jí před očima, zatímco v jejím lůně se probouzel nový život. Anežka se naštěstí nenarodila jako pohrobek, a Rejčka si po nějakou dobu nalhávala, že to s Václavem třeba není tak vážné, že třeba...

Po tváři jí přelétl smutný mráček.

Berenice to neuniklo. V Rejččiných službách sice nebyla dlouho, ale svou paní si záhy oblíbila. Litovala ji – zůstala sama, ovdovělá, s malou dcerkou, a navíc se musela z Prahy

uchýlit sem, do Hradce Králové. Královna Eliška Přemyslovna ji neměla ráda.

„A jaký že sen se ti zdál, paní Rejčko?“ zeptala se tedy rychle, aby ty chmury zahнала.

Rejčka k ní vděčně vzhlédla. Přilnula k Berenice poté, co se její dvorní dáma a důvěrnice v jedné osobě Lukarta někam záhadně vytratila. Nepobrala krásy, ta vyzáblá chuděra s ostrýma očima a ještě ostřejším jazykem, ale sloužila své paní věrně, až do dne, kdy si vyžádala pár dní volna, prý aby se mohla podívat do Lukartova Luží, svého rodiště. Čas od času tam zavítala, ale pokaždé se vždy vrátila zpět. Tentokrát však ne. Nu, třeba tam potkala svého rytíře a na Rejčku zapomněla.

Budiž jí to přáno!

Rejčka po ní nějakou dobu pátrala a nechala ji hledat, nakonec však vzala zavděk Berenikou, kterou jí doporučili. Neslušelo se přece, aby královna, jakkoli bývalá, žila sama. A nyní byla té volbě ráda. Berenika se projevila jako laskavá a dobrá duše. A pak – pro krásu si šla jistě dvakrát, když ji Pán Bůh rozdával, pomyslela si Rejčka s úsměvem. Což se o Lukartě říci nedalo. A na hezoučkou tvářičku se každý dívá raději.

„Zdalo se mi o rodičích,“ odpověděla jí Rejčka s povzdechem. „O otci Přemyslovi a matce Richenze.“

„Ach, jak krásné a zvláštní jméno měla tvoje paní matka!“

„Byla to švédská princezna. To jméno jsem zdělila po ní. Jenže v Čechách mi neřekne nikdo jinak než Rejčka. Nanejvýš tak Eliška Rejčka.“

„Kdo ti dal to druhé jméno?“ vyzvídala Berenika a začala jí přitom stříbrným hřebenem obratně pročesávat dlouhé plavé vlasy. Nyní, v odlesku ohně v krbu, se třpytily jako staré zašlé zlato nebo naleštěná měď.

Rejčka se pohodlně opřela v kádi vystlané měkkou bílou plachtou. Horká voda, do níž se nořila, ji příjemně uvolňovala, vonná lázeň zaháněla všechny temné myšlenky a po-

chybnosti. Budoucnost se před ní rýsovala v zářivých barvách naplněného štěstí.

„To jsem přijala při korunovaci, té první, v roce 1303. Byla to nevyhnutelná nutnost. Václav II. si to tehdy přál. Jenže těch Elišek pak bylo na Pražském hradě nějak příliš mnoho!“

Berenika se tiše zasmála. Stalo se veřejným tajemstvím, že Eliška Rejčka, manželka Václava II., a Václavova dcera Eliška Přemyslovna si k srdci zrovna nepřirostly. Raději proto rychle zavedla řeč na jiné téma.

„A o čem byl ten sen dál?“

„Ti dva si spolu vyjeli na romantickou projížďku podél moře.“

„Ach, moře, to musí být nádhera! Mělas štěstí, paní Rejčko, žes prožila takovéhle dětství! To já znám jenom rybník za naší tvrzí a pár lesních jezírek!“ poznamenala Berenika závistivě.

Rejčka raději přešla Bereničina slova o šťastném dětství. Záhy tehdy poznala otcovu surovost, rány a ústrky. Nechtěla se k tomu však už vracet. „Já se narodila v Poznani, a to zrovna u moře není. Často jsme se ale k moři vydávali, jinak mi však... nebylo příliš mnoho co závidět, Bereniko. Ten sen byl krásný, ovšem byl to pouhý sen – otec se s matkou nikdy na podobné romantické projížďky nevydával.“ Rejčka začala po těch slovech bezmyšlenkovitě vířit prsty ve vodě. Hladina v kádi se zavlnila a růžové okvětní plátky se na ní pohupovaly sem a tam jako miniaturní lodičky za nečekané bouře.

„To mí rodiče si spolu vyjeli, jak to jen bylo možné, i když pouze do lesů kolem panství a kolem těch hlubokých lesních jezírek.“ Berenika přestala své paní pročešávat hebké vlasy a zasnila se, oči přimhouřené. Jako by před sebou náhle spatřila chladné přitímní letního lesa, které protínaly pouze široké sluneční kužele, jimž se podařilo prodrat se hustými korunami borovic. Kyprá půda vystlaná vyschlým jehličím připomínala vysoký hustý koberec a voněla omamně po pryskyřici.

Kdesi v dálce se ozvala kukačka a její volání se neslo lesem ozvěnou. Berenika prožila šťastné dětství, i když ne u moře a ani v přehnaně bohaté rodině ne. Zato bylo naplněné víc než vrchovatě drahocennými vzpomínkami, jejichž truhlicí se mohla probírat jako chamtivý lakomec dukáty.

Vytrhla se ze snění a pohlédla na Rejčku. O ní se něco podobného tvrdit nedalo – při návratu do minulosti jako by pohlédla v tvář smrti. Zvážněla, z obličeje se jí vytratil nach ruměnce, který na něm vykreslila horká koupel, a rty se jí podvědomě semkly v obrannou, přísnou přímku.

„Otec byl krutý!“ vyhrkla náhle Rejčka, jako by zniče-honic zatoužila někomu se svěřit. Jako by už nedokázala potlačovat dál bolestné představy, které ji nepřestávaly pronásledovat. „Bil maminku, spílal jí hroznými jmény, na něž se marně snažím zapomenout!“ Rejčka nevěděla, proč se téhle dívce, kterou znala vlastně krátce a celkem vzato i letmo, svěruje s pocity tak niternými. Snad je už nechtěla držet uzamčené v komůrce svého srdce, v žaláři své duše. „Nebála se mu zprvu postavit, pak se k ní ale doneslo, jak skončila jeho první manželka.“

„A jak?“ nezdržela se Berenika zvědavé otázky, i když věděla, že tázat se urozené paní na věci tak důvěrné jí, dceři nevýznamného šlechtice, nepřísluší.

„Zardousil ji. Ludgarda se jmenovala.“ Rejčka dál šplíchala prsty ve vodě, z níž stoupala bílá pára a která kvapem chladla. Jeden růžový lístek jí ulpěl na štíhlém ukazováčku. Rejčka se na něj upřeně zadívala, nevnímala ho však. „Tedy oficiální verze zněla, že ji nechal zardousit, protože se mu protivila. Matka tomu věřila jen do chvíle, než jí uštědřil první ránu. Pak si myslela své.“ Rejčka se odmlčela a potom dodala: „Ani já tomu nevěřím.“

„Ach, to muselo být hrozné!“ zděsila se Berenika, která věděla pouze to, že choť Přemysla II. Velkopolského zemřela za nějakých tragických okolností. Vzpomínka na voňavý

prosluněný les a šťastný smích rodičů a sourozenců vzala rázem zasně. Vystřídal ji obraz chladných tmavých komnat výstavného, ale neútluného sídla, jenž se zrcadlil v Rejččiných očích. Ten královský palác mohl stát v zemi, kde bylo moře, vládl v něm však strach a panovala hrůza.

„Moje maminka zemřela, když mi bylo pět let. V roce 1293. A také jeho, manželovou rukou.“ Rejčce se před očima mihl ten hrůzný výjev, jak ho zahlédla přivřenými dveřmi svého pokoje, než ji chůva zahнала zpátky: Matka s křikem běží tmavou chodbou, po jejíchž zčernalých, vlhkých stěnách tančí světlo loučí, plavé vlasy za ní vlají jako dlouhý, jemný závoj. Roucho se jí zachytilo o těžké křeslo, které stálo na konci chodby – chvatně, vši silou trhla nařasenou sukni, aby látku uvolnila. Vrhla přitom zoufalý pohled směrem k Rejččině komnatě, jako by tušila, že ji holčička pozoruje. Rejčka na ten pohled nikdy nezapomněla. Vzpomínka na něj se k ní často za noci vracívala – ty vyděšené oči žadonící o pomoc, v nichž se zrcadlilo vědomí blížícího se a jaksi nevyhnutelného konce.

Nikdo se té noci neodvážil vkročit do královských komnat. Až ráno. A to už bylo pozdě – mladou královnu tam našli mrtvou. Ubitou.

Král Přemysl Velkopolský byl tou dobou už dávno někde na lovu.

Oženil se zanedlouho. S Markétou Braniborskou.

Berenika jí opět začala pročešávat vlasy a neodvážila se ani hlesnout. Co také na něco podobného říci?

„Otec se pak zanedlouho oženil. S Markétou Braniborskou,“ řekla nyní Rejčka nahlas. „Na tu si tolik netroufl. Možná se bál jejího mocného příbuzenstva.“

Anebo to s ním uměla. Tahle slova si však Rejčka řekla pouze v duchu. O něčem podobném dáma přece nemluví. I ona časem pochopila, že lze i toho největšího surovce porazit jinými zbraněmi, než jaké se užívají v boji. Ani jeden

z těch udatných rytířů, kteří dokázali nelítostně skolit soka na bitevním poli nebo v dvorském turnaji, se neubráníl jejímu svůdnému úsměvu a sladkým slovíčkům. Tohle ji naučilo to příšerné, to prokleté dětství plné krutosti a násilí.

Ano, ona se nyní už dovedla bránit jinými zbraněmi.

Berenika ji ani tentokrát nepřerušila.

„Nu, a ta ho také přežila!“ Rejčka se nyní nevesele zasmála.

„Nebyl zase tak starý, když zemřel, tedy tvůj urozený otec Přemysl Velkopolský,“ odvážila se Berenika po chvíli podotknout.

„To ne. Vždyť také nezemřel přirozenou smrtí. Zavraždili ho. Jak jinak? V Rogožně.“

Kdo s čím zachází..., ostatně nezasloužil si nic jiného! Vzápětí se za své myšlenky zastyděla. Byl to přece jen její otec.

„A dál?“ Berenika neuměla zastírat, že jí ten příběh zaujal. Něco z něj se sice už doslechla, považovala to však za nactiutrhačné klevety.

„Nu a potom se mne vždycky ujala nějaká úctyhodná urozená šlechtična, která dávno zapoměla, že bývala vůbec kdy mladá, a pokoušela se mě vychovávat. Začalo to už po smrti maminky. Tenkrát to byla teta Anna, otcova sestra. Ach, ta se toho slavného Přemysla Velkopolského nebála ani v nejmenším! Asi proto, že to byla jeho starší sestra! Měla bys ji vidět, Bereniko!“ Rejčka se najednou rozesmála zvonivým, uvolněným smíchem a ústa si zakryla dlaní zrůžovělou horkou lázní. „Hlas měla řízný jako vojenská polnice a pod nosem stejný vojácký knírek!“

Berenika se neudržela a přidala se ke smíchu své paní.

„Život s ní, to bylo jako být v jednom kuse na cvičišti! Strávila jsem s ní řadu let v cisterciáckém klášteře v Owinškách.“ Rejčka se přestala smát. Tyhle vzpomínky zase tak veselé nebyly. „A potom, po otcově smrti, se mne ujala nevlastní matka Markéta Braniborská. Ta otcova třetí manželka.

Nebylo to z nezištné dobroty srdce a čiré křesťanské lásky. Měla jsem se stát manželkou jejího bratra Oty.“

„Ach božičku, paní! Vždyť jsi v té době musela být ještě pouhé dítě!“

„To ano. Tehdy mně bylo osm let, ale s Otou mě zasnoubili už ve třech. Musela jsem s Markétou do Braniborska.“ Ani to nebyly veselé vzpomínky. Cesta hlubokými braniborskými lesy jí naháněla hrůzu stejně jako chladní a nepřátelští dvořané a příbuzní, jež neznala.

„Ota však náhle zemřel. Jak vidíš, nikdy jsem neměla zrovna štěstí!“ Rejčku najednou napadlo, že ji životem nerozlučně provází smrt jako věrná družka. Nejdřív ji připravila o matku, potom o otce, zanedlouho o snoubence. S prvním manželem prožila pár krátkých let a s tím druhým jen několik měsíců.

„Ale potom si tě vyvolil náš král Václav II. To přece byla šťastná léta, nemám pravdu, paní?“

„To ano, jenže i on mne nejdřív poslal do Budyně, do toho hradu trčícího nad Ohří, kde nade mnou bděla další kopuleťá šlechtična, pro změnu sestra Václavovy zesnulé matky. Jmenovala se Griffina Haličská.“ Rejčka se i v teplé vodě oťrásla, neboť si na chvilku vybavila vlhký a zatuchlý chlad toho nepřívětivého, tmavého sídla. „Měla mne učit etiketě na pražském královském dvoře. Správnému vystupování české královny.“ *Drželi mne tam proto, že byl Václav v té době ještě zamilovaný do krásné Anežky?* Na tohle myslet nechtěla. Nač také, po tolika letech! „Byla to nuda k uzoufání, i když ona zase ta Griffina zlá nebyla,“ dodala Rejčka rychle a jakoby na omluvu. „A jednoho krásného dne, nebo spíš večera, se tam Václav objevil..., nu a potom si mne odvezl s sebou do Prahy.“

Rejčka se odmlčela a trošku zrudla. Vybavila si tu první noc se svým manželem, první noc s mužem, naplněnou tolika vášnivými přísliby. Jenomže zůstalo pouze u těch příslibů. Václav

byl starší než ona, a o dost. Láska pro něj už dávno nepředstavovala to nejdůležitější v životě. Tím byly panovnické povinnosti. Úspěch, moc, sláva a bohatství. Byl unavený a myslel v první řadě na národ. A potom na své děti. Na Elišku Přemyslovnu. Na Václava. Na Annu. Na Markétku. A nezapomněl pravděpodobně nikdy na svou první manželku Gutu. Rejčka se někdy nedokázala zbavit pocitu, jako by ho Guta neustále doprovázela. Vrhala temný stín na jejich vztah. Ostatně i Václavova poslední slova prý patřila jí, a ne jeho mladičké manželce Rejčce, která mu právě dala dcerušku Anežku.

Rychle ty vzpomínky potlačila. Nechtěla se k nim vracet. Neměla s nimi začínat! Ne dnes!

Ostatně dneska přece přijede Jindřich z Lipé!

„Já se na tu tvou koronovací pamatuju jen matně, paní,“ řekla Berenika. Nyní jí bylo sedmnáct, takže v době, kdy se Rejčka stala oficiálně českou královnou, byla sotva pětileté děčko.

„No, o nic jsi zase nepřišla!“ zasmála se nevesele Rejčka. „Byla to sice velká sláva, ale mně štěstí nepřinesla.“

Opět si přitom vybavila ledové pohledy těch tří mladých Přemyslovců, Václava, Anny a Elišky, které jí tehdy nemilosrdně probodávaly. *Nikdy naši matku nenahradíš! Ani v našich srdcích, ani v tom otcově ne!* jako by říkaly.

Rejčka rychle pokynula Berenice, aby jí pomohla z koupele. Na tohle opravdu vzpomínat nechtěla.

Berenika jí přehodila přes ramena vyhrátou osušku. Rejčka se do měkké látky se slastným povzdechem zachumlala, na tváři líbezný úsměv, jako by v chladnoucí vodě zanechala temnou špínu vzpomínek, které toužila navždy zapudit.

„Ach, paní Rejčko, jsi krásná jako obrázek!“ zvolala obdivně stará komorná Rozka, jež klečela na podlaze a urovnávala bohaté záhyby Rejččiny našasené sukně. Zpod bílé

roušky jí přitom vyklouzl pramen šedivých vlasů. Vzhlédla k Rejčce a změřila si ji hodnotícím pohledem.

Rejčka se na ni usmála a radostně zavířila po prostorné komnatě s klenutými okny, za nimiž se už snášel první soumrak. Jindřich tu bude každou chvílí! Vyslal před sebou spěšného posla, aby jeho příjezd oznámil. A tak měla Rejčka dost času na to, aby se na tento toužebně očekávaný okamžik jaksepatří připravila a vybraně se oblékla. Dlouhé tmavorudé svrchní rouchou ozdobené zlatou výšivkou se jí nyní v tom veselém tanci zavlnilo kolem štíhlých nohou. Pod řadry je měla sepnuté širokým zlatým pásem, od něhož se jako drobní hádci stáčely skvostné zlaté přívěsky. Vlasy si nechala rozpuštěné, i když by si je měla jako dvojnásobná vdova cudně stočit do přísného uzlu a schovat pod tuhou naškrobenou roušku. To by ale potom Jindřich nemohl obdivovat jejich bohatou hedvábnou nádheru. Přimhouřila slastně oči, jako by už cítila, jak jí zajel pevnými prsty do té zlaté záplavy.

Vtom o dlažbu nádvoří Rejččina hradeckého sídla zazvonily podkovy a ve chvíli se jím rozléhal zvučný mužský hlas. Křikl cosi na podkoního a na něčí slova odpověděl hlubokým smíchem.

„Jindřich! Jindřich je tady!“ zvolala Rejčka. V mžiku zapomněla na důstojnost, na to, že je královnou, a dvojnásobnou k tomu. Byla to zamilovaná žena.

Podkasala si sukně a rozběhla se ke dveřím jako nedočkávané děvčátko.

„Mám dát příkaz k tomu, aby prostřeli v hodovní síni, Milosti?“ zavolala za ní jaksi zbytečně Rozka, dosud klečící na podlaze.

„Později, Rozko! Nejdřív si musím s pánem z Lipé promluvit!“ zavolala Rejčka přes rameno a byla tatam.

Kdo by také myslel na jídlo?

* * *

Jindřich z Lipé hodil uzdu podkonímu a přátelsky popleskal vraníka po zpoceně šíji. Kuň po něm vděčně loupl velkým okem.

„Mám říct Rozce, pane Jindřichu, aby ti připravila nějaké občerstvení?“ zeptal se mladý sloužící, který přispěchal na nádvoří s pohárem vína, aby pána z Lipé uvítal.

Jindřich ho sjel pobaveným pohledem. Co tenhle zelený mladíček ví o lásce!

„Až později, chlapče! Nejdřív si musím promluvit s Milostí, s paní Rejčkou!“

A Jindřich z Lipé vykročil rychle ke schodišti a vyběhl schody po dvou.

KAPITOLA DRUHÁ

Eliška Rejčka si podepřela dlaní zružovělou tvář a zahleděla se na spícího Jindřicha. Jeho ostře řezané, výrazné rysy – orlí nos, nad jehož kořenem se téměř spojovalo husté hnědé obočí, nyní protkané několika stříbrnými nitkami, lehce vystupující lícni kosti a plné, smyslné rty – se jí zalíbily na první pohled.

Ona se ostatně do Jindřicha i na první pohled zamilovala.

A na své vlastní svatbě, ovšem s jiným, k tomu! Nikdy nezapomene na to, jak se v rychlosti vzdálila od svatební tabule, neboť se domnívala, že se zalkne dusným ovzduším v hodovní síni, prodchnutým nenávisí dvora a hlavně záští nevlastní dcery Elišky Přemyslovny. Zoufala si tehdy rovněž nad vlastními pochybnostmi. Do tohohle sňatku ji vehnali. Vrhla se do něj nepředloženě a bezmyšlenkovitě, jen aby měla pokoj od naléhání, jen aby měla někoho, kdo by ji zase chránil. Cítila se strašlivě sama, tak zoufale opuštěná, tak převelice zranitelná. A pak – musela přece myslet na své dítě, na malou Anežku!

To proto se provdala za Habsburka, zarytého nepřítele českého národa. Ne, ona byla za Rudolfa Habsburského provdána – to část české šlechty ji přiměla k takovému kroku.

Prý pro mír v zemi, pro obnovení klidu. Pro nastolení starých zlatých časů, jaké panovaly za blahé vlády Václava II. Jeho syn Václav III. vládl krátce, než ho úkladně zavraždili v Olomouci – a otázkou zůstává, zda by to byl vůbec dobrý a schopný panovník. Hýřil. Měl rád hezké paní a stejně rád se podíval džbánku na dno. Po něm dosedla na trůn Anna Přemyslovna s manželem Jindřichem Korutanským. Dalo by se říci, že jejich nedlouhé panování ukončil právě tenhle Rejččin sňatek s Habsburkem. Zalekli se ho. Utekli zbaběle do bezpečí Korutan, oba dva, a zemi nechali napospas cizímu králi.

V Čechách zůstala jen mladší Eliška Přemyslovna se sestrou Markétkou. A se svou nenávisť vůči Rejčce.

Ovšem Rejčka by lhala, kdyby tvrdila, že tohle manželské uspořádání nepřinášelo výhody rovněž jí. Z podobných myšlenek ji tehdy na chodbě před hodovní síní vytrhl hlas dvorného rytíře.

Byl to Jindřich z Lipé.

„*Necítíš se dobře, Milosti?*“

Dosud slyšela ta slova, jimiž ji tehdy Jindřich z Lipé oslovil. Otočila se zprudka a zahleděla se mu do mužné, přitažlivé tváře, zralé léty zkušeností. V hnědých očích mu tančily veselé, přátelské ohýnky a zračil se v nich obdiv.

Stačil jediný pohled – a Rejčka byla navždy ztracena.

„Sníš s otevřenýma očima, má paní?“ prohodil nyní tiše Jindřich, který se už dávno probudil a nějakou dobu ji pozoroval.

Nedokázal se nasytit pohledu na Rejččinu krásu. Zlaté prameny hustých vlasů jí měkce lemovaly půvabnou tvář, jíž dodávala drobná brada srdcovitého tvaru. Velké zelené oči, které připomínaly v přítmi dvě bezedná, hluboká jezera, stínily dlouhé hnědé řasy. V plných rtech se v něžném úsměvu zaleskly bělostné zuby.

Usmála se na něj a sklonila se k němu. Tlumeně se zasmál, když ho jeden medově zlatý pramen zašimral na tváři.

Rozkošnický zabořil prsty do té plavé záplavy a přinutil tak Rejčku, aby se sklonila ještě níž, aby jí mohl na rty vtisknout žhavý polibek.

Ráda se mu poddala. Na nekonečně dlouhou chvíli se pak oba ztratili v zamilovaném bezčasní.

„Jsi nádherná, má Eliško Rejčko, má královno!“ zašeptal Jindřich ochraptěle, očarován její krásou, spoután láskou a vášní, jež k ní pociťoval.

„Zamiloval jsem se do tebe na první pohled, Rejčko moje nejdražší.“

Tentokrát se tichounce zasmála ona. A nejen proto, že v oslovení vypustil tu „Elišku“, jméno, které si nezvolila, které jí dali. *Ukradené jméno*, jak o něm prohlašovala Eliška Přemyslovna, ta hrdá a vzpurná nevlastní dcera, jež ho dostala do vínků.

Ten smích v ní však vyvolalo i to, že se do sebe sice zamilovali na první pohled, ale každý v jinou chvíli. Nevyvracela mu to. Naučila se už přecházet podobné nepřesnosti, v jejich vztahu ostatně nepodstatné, sladkým úsměvem. Tím sladkým úsměvem se naučila přecházet i jiné, mnohem podstatnější nesrovnalosti. Věděla, že tím zmůže víc než přiváděním věcí na pravou míru, než nějakou nechtěnou, vtíravou, a většinou velice ošklivou pravdou. Proč brát Jindřichovi iluze?

„Vzpomínáš? Přijel jsem do Žitavy s poselstvím krále Václava II., abych tě jeho jménem požádal o ruku.“ Takhle doslova to sice nebylo, král ho přímo nepověřil podobným delikátním posláním, ale proč ubírat tomu jejich prvnímu setkání romantickou auru? A navíc, Rejčka si na tohle jejich první setkání nepamatuje. Vždyť přece byla ještě téměř dítě!

„Jak bych mohla zapomenout!“ přikývla však nyní naoko rozhořčeně, že ji vůbec může z něčeho podobného podezírat. Pravdou ovšem bylo, že si urostlého rytíře, který před ní tehdy v urozeném poselstvu poklekl, matně vybavovala. Neměl však jméno. Provázel ji pak v dívčím snění, ale dnes si

nebyla jistá, zda si k němu tu Jindřichovu tvář nepřipojila až později, ve chvíli, kdy se do něj zamilovala ona. Chtěla, aby to byl on. „Jak mladá jsem tehdy byla!“ dodala po chvíli zamýšleně. Nebylo jí ještě ani dvanáct, nedosáhla dosud plnoletosti urozených panen.

„To ano, ale ještě mladší jsi byla, když tě zasnoubili s Otou Braniborským,“ poznamenal Jindřich. Jako by náhle zvážněl. Žárlil na každého muže, jehož jméno se nějak pojilo s Rejččiným.

Rejčka se nyní dala do upřímného smíchu. „Ach bože! Tehdy mi byly tři roky, věřil bys tomu?“

Jindřich si začal na ukazovák bezmyšlenkovitě navíjet pramen jejích vlasů, které se v odrazu plamenů z krbu leskly jako staré zlato. „Každý už přece musel tehdy vidět, že z tebe vyroste nevidaná krasavice!“

Pobaveně ho pleskla po ruce. „Ach, prosím tě! Jako bys to neznal! Šlo o vysokou diplomatickou hru! Ty sňatkové politické šachy se mnou začali hrát už od kolébky! A pak, otec se později oženil s Otovou sestrou Markétou Braniborskou. Ta by ho k tomu dostrkala tak jako tak, nebýt o tom zasnoubení už dávno rozhodnuto!“ Markéta byla jiná než její půvabná a laskavá maminka. Ta se dokázala otci postavit. Nebála se ho.

„Mělas ho... ráda?“ zeptal se zvědavě Jindřich. Již předčasně se z nich stali milenci, on se jí však nikdy na podobné věci neodvážil zeptat. Až nyní. Až nyní, neboť nastával čas rozhodnutí.

Rejčka na něj upřela velké zelené oči. Připomínaly mu dvě hluboká, smaragdová jezírka mořské vody, která uvázla za odlivu na pobřeží. Třpytily se v nich drobné světlé tečky jako úlomky zlatavého jantaru. I ji tu polapily v cizí, neznámé zemi, kde ji nejsou všichni zrovna přátelsky nakloněni, stejně jako ten písčítý břeh onu hravou zelenavou mořskou vlnu.

„Téměř si na něj nepamatuju,“ odpověděla mu po pravdě. „Žila jsem v Polsku, v cisterciáckém klášteře v Owinskách.

Po matčině smrti mne vychovávala teta Anna. Nu, a když otce... zabili, tak se mne ujala jeho třetí manželka Markéta. To ona mne odvezla do Braniborska..., za snoubencem. Ten však záhy zemřel.“

Náhle zvažněla. Vybavila si ten okamžik drtivého, všeobjímajícího panického strachu, který se jí zmocnil poté, co se o snoubencově smrti dozvěděla. Neměla už nikoho, kdo by ji chránil – matka byla dávno mrtvá, otce zavraždili, nyní navždy odešel i Ota Braniborský, který nad ní měl jednou držet ochrannou ruku jako manžel. Bude živořit jako nechtěná a odstrkovaná příbuzná na některém z těch pochmurných studených hradů, kde celý rok vlhce táhne, dokud tam neshnije zaživa...

Příchod poselstva vyslaného českým králem Václavem II. pro ni znamenal vysvobození, v něž už vůbec nedoufala. Záznak, o který přestala v modlitbách už dávno prosit. Nechápala, jak ji Václav objevil. Doslechl se snad také on o její výjimečné kráse, do níž měla podle tvrzení ostatních vyrůst? Chtěl se těšit ze záplavy Rejččiných zlatých vlasů a hledět do těch hlubokých smaragdových očí, jejichž krásu opěvoval ne jeden minnesänger?

Zanedlouho měla pochopit, že za tím stojí Václavova touha po polské koruně. Ona, jako Piastovna a dcera Přemysla II. Velkopolského, mu k ní měla otevřít cestu.

Možná tehdy se naučila zakrývat hořký úsměšek tím sladkým úsměvem a nemluvit o zklamaných nadějích a pošpiněných snech. Zatím se jí to vždycky vyplatilo.

„A co Václava, tohos milovala?“

Jindřich věděl, že se nyní pouští na tenký led. Musel to však vědět! Musel znát pravdu. Václav mohl být starší než Rejčka, v době sňatku s ní to však byl dosud přitažlivý, a hlavně mocný muž. Bohatství a sláva okouzlí někdy ženy více než hezká tvář a urostlá postava.

Proč si to nepřiznat – žárlil i na Václava, na svého krále, jakkoli mohl být léta po smrti.

Rejčka jen pokrčila nahými rameny. „Představoval pro mne vysvobození..., cestu z té nuzoty a zapomnění. Bez něj bych asi dosud živořila na některém z těch rozpadajících se venkovských hradů.“ Otrásla se zlehka při té představě.

Jindřich jí něžně pohladil po hebké tváři. „Já bych si tě našel!“ ujistil ji. „Všude. Na kraji světa!“

Moc tomu nevěřila. Na písni minnesängerů o krásných paních se rychle zapomíná. A pak, kdo by na ně dal? „Cítila jsem k němu vděk. K Václavovi myslím. Nezapomínej, že mne na tři roky strčil do budyňského hradu, s tou počestnou vdovou Griffinou Haličskou!“ Rejčka se nekrálovsky ušklíbala.

Jindřich se zvesela rozesmál. „Ach, to musela být nuda k uzoufání!“

„Také že byla!“ Rejčka se nyní připojila k jeho smíchu. „Představ si, zdokonalovala mne v ručních pracích. A ve dvorské etiketě!“

Až jednou, pozdě v noci, přijel do Budyně Václav II. a konečně ze mne učinil svou manželku. Do tváři se jí při té vzpomínce vkradl temný ruměnc. Rychle sklonila hlavu, aby se skryla za závojem hustých lesklých vlasů.

Jindřich si toho našťestí nepovšiml.

„Nu, a za dva roky potom, co si mne Václav II. odvezl konečně do Prahy a nechal mne slavně korunovat na českou královnu..., za dva roky nato zemřel,“ dodala po chvíli tiše. „Zůstala mi po něm jen dceruška Anežka. Těšil se z ní sotva pár dní. Zemřel a ze mne se v sedmnácti stala vdova.“

Jindřich ji k sobě přivinul. Nechtěl ji týrat bolestnými vzpomínkami. Ale má-li být jejich láska něčím víc než vášnivým vzplanutím, plamenem, který divoce vyšlehne, aby stejně rychle pohasl, musí znát pravdu.

Jejich budoucí vztah musí stát na pevných základech pravdy, a nikoli na vratkých pilířích slepených z náhodných dohadů a nepodložených polopravd.

„Ovšem o Rudolfovi Habsburském, tvém druhém manželovi, se říkalo, že..., nu, že nezemřel na úplavici, jak se traduje. A ani to není pravda, že se ho někdo pokusil otrávit. Zemřel prý z vyčerpání..., slabostí z přemíry... vášnivě lásky.“

Nyní sklopil oči on. Neodvážil se jí na to zeptat přímo. Bylo to příliš choulostivé. Pravdou je, že jí do sňatku s Habsburkem dostrkala česká šlechta. Ovšem pravdou rovněž je, že se Rudolf po počátečním chladném odstupu do své choti vášnivě zamiloval. Proč by ji jinak tak štědře zajistil? To toho bylo jasným důkazem. Bídy se pak už nikdy bát nemusela. Rudolf zemřel osm měsíců po svatbě a hned se začaly šířit zvěsti. Nejprve o tom, že mu někdo podal jed. A vzápětí, že ho umilovala k smrti jeho čarokrásná manželka. Předčasně zestárlé, sedřené děvečky, kterým osud odepřel poznat skutečnou lásku, i počestné měštky, které ji ani poznat netoužily, si to dychtivě šeptaly, svrasklá ústa opatrně zakrytá zežloutlou dlaní.

„Klepnám ústa nezavřeš!“ odpověděla na to Rejčka, vstala z lůžka a zamířila ke stolu s oválnou leštěnou deskou, aby jim z cínové konvice nalila po poháru vína. Dlouhé plavé vlasy se v odlesku plamenů z krbu rozzářily kolem těla jako zlatá aura a lichotivě obkreslily siluetu jejích půvabných křivek. Nebyla vysoká, ale postavu měla dokonalou, s oblými boky, útlým pasem a plnými ňadry.

Chvilku si pohrávala s pohárem, než o jeho dno zazvonil pramínek rudého vína. Nechtěla, aby jí Jindřich viděl do tváře, na níž jeho odvážné tvrzení vyvolalo žhavý nach. Svým způsobem měl pravdu. Václav II. z ní mohl učinit ženu a matku, ale její druhý manžel Rudolf v ní tu ženu teprve probudil. Byl ostatně mladší než Václav – bylo mu pětadvacet let. Zpočátku se choval zdrženlivě a udržoval si jistý odstup. Svatební noc strávila sama. Rudolf ji sice poctil návštěvou v její ložnici a také hrstí sladkých a dvor-

ných slovíček, pak jí však naznačil, že je jistě unavená, a měla by si proto raději odpočinout na lůžku. Sama. Pocítila tehdy jak úlevu, tak hněv. Zatoužila po něm tenkrát v tom zšeřelém intimním přítomí své ložnice tak silně, že se za to až styděla. Bylo jí však teprve sedmnáct a po Václavově smrti žila tak dlouho sama! A Rudolf byl opravdu pohledný muž, vysoký, štíhlý, s úzkou ušlechtilou tváří pravidelných, klasických rysů, lemovanou hustými plavými vlasy. Na druhou stranu se jí však zmocnila úleva. Už tehdy byla totiž zamilovaná do Jindřicha, s nímž se setkala... na své vlastní svatbě. Ovšem vztah s Rudolfem se pak vyvíjel zcela jinak, než očekávala – mladý manžel se do ní doopravdy zamiloval a ona mu, a ráda, oplácela vášeň, když už ne lásku. V Rudolfově objetí si za pevně semknutými víčky promítala obraz Jindřicha z Lipé. Láska jí splynula s vášní a naopak, ale bylo to celkem příjemné. Nač to nyní Jindřichovi klopotně a upoceně vysvětlovat? Pochopil by to vůbec? Jistě ne! Život ji naučil, že je lepší sladký úsměv než zdoluhavé vysvětlování zbytečné pravdy, která přinese druhému jen bolest.

Proto i tentokrát nasadila ten naučený úsměv, když se s plnými poháry obrátila od stolu a kráčela zpátky k loži a k Jindřichovi.

Nechtěla nic pokazit. Vycítila, že Jindřich stojí před závažným rozhodnutím. A také ona k němu už musela konečně dospět – setrvá v tomhle svazku, tak nádherném a opojně dokonalém, ale stejnou měrou nebezpečném, anebo se vydá jinou cestou, ctnostnou, přinášející však pouze samotou? Také ona sama se nacházela v nelehkém a nejistém postavení, jakkoli jí oba její manželé víc než štědře finančně zajistili. Hlavně však musela myslet na svou dceru Anežku a na její budoucnost.

„Žila jsem s Rudolfem krátce, sotva několik měsíců, a valnou část z toho byl pryč, většinou na těch taženích proti

odbojným českým pánům, jako bys to neznal!“ Rejčka se tiše zasmála zvonivým smíchem. „A pak, on byl doopravdy hodně nemocný, neduživý. Jistě víš, že ho lidé přezdívali Král kaše.“

„Já měl za to, že se mu tak říkalo pro jeho skrblictví! On tedy doopravdy jedl jen tu kaši?“ přerušil ji Jindřich a vzhlédl k ní, v očích pobavenou zvědavost.

„Ano! Živil se většinou kaší, ale kvůli svému chatrnému zdraví. Proto není divu, že tak snadno podlehl úplavici při tažení do Horažďovic proti Bavorovi ze Strakonice. Chtěl předejít všemožným fámám, proto ještě při plném vědomí nechal sepsat, že neumírá ani na otravu jedem, ani z jiného důvodu – jedinou příčinou že je úplavice. Nu a přesto vidíš, že se o jeho konci nepřestaly šířit nejrůznější zvěsti.“ Rejčka mu podávala pohár. „Nemusíš na něj žárlit, Jindřichu, opravdu není na co.“ V hloubi duše si tím však jistá nebyla.

„Žárlím na každého muže, který na tobě spočine byť jen pohledem, Rejčko!“ Jindřich ta slova pronesl vážně a pozdvihl přitom číši k přípitku. Byla to pravda. Mohl být nejmocnějším a jistě nejbohatším mužem v království, chytrým politikem, obratným diplomatem a chrabрым rytířem, a přesto žadonil o Rejččinu lásku jako poslední žebrák. Nedával to sice najevo, ale bylo tomu tak. Neustále ho svíral strach, že o ni přijde, že ji ztratí. Hořce se v duchu usmál. Častokrát se vysmíval mužům, které něco podobného potkalo. Těm, co se bezhlavě zamilovali a pro něž se svět zúžil na předmět jejich zbožňování. *Hlupáci!* říkal si tehdy. Jestlipak jim za to stojí několik opojných chviliek! Výhodné postavení, kariéra u dvora a tučná zásoba poctivých kutnohorských stříbrných grošů v bezpečí bytelné truhlice, to za něco stojí, na tom se dá stavět, na to se dá spolehnout! Co s láskou!

A nyní se v podobné situaci ocitl on sám. Pochopil sice, že několik opojných chviliek za podobná muka jistě nestojí, zato opravdová láska ano.

Zamiloval se do Elišky Rejčky.

Někdy se síly toho citu až děsil. Věděl, že je pro lásku k Rejčce schopen učinit cokoli.

I ona byla pravděpodobně po královně Elišce Přemyslovně nejmocnější ženou v království a určitě tou nejbohatší. Ve srovnání s Jindřichem však měla něco navíc. Mládí.

Bylo jí dvacet sedm, zato on už oslavil čtyřicetiny. Její vlasy připomínaly zlatý vodopád, ty jeho prokvétaly na skráních stříbrem.

Rejčka jako by jeho obavy vycítila. Jemnou rukou ho pohladila po tváři. Přivřel slastně oči, když mu opálenou pokožku polaskaly její štíhlé prsty.

„Netrap se, pane můj!“ zašeptala sladce. „Zbytečně žárlíš. Opravdu není na koho, jak už jsem ti řekla. Ty předchozí sňatky..., to byla nevyhnutelná státnická povinnost, politická hra, kterou jsem nemohla odmítnout. Jsem Piastovna, jsem královská dcera, a tak jsem musela kráčet po téhle předurčené a předem dané cestě. Po Václavově smrti jsem se ocitla v opravdu nezáviděníhodné situaci. Vybírat jsem si nemohla. Přemyslovci mě neměli v lásce...“ *Eliška Přemyslovna mne nenáviděla! Ostatně nenávidí mne dodnes, a to mírou neztenčenou, ne-li větší!* „A tak, když mi čeští páni naznačili, že by sňatek s Rudolfem Habsburským pomohl nejen jim, ale také mně...“ Zarazila se. Nechtěla se mu svěřit s tím, jak se jí tehdy ulevilo. Dříve ji chránil přede všemi Václav, nyní našla ztracenou oporu v české šlechtě – a v ochranné ruce Habsburků. Musela myslet na sebe, a především na Anežku. Pochopil by tohle Jindřich? Možná ne! Je to muž a nedokáže se vžít do postavení slabé ženy, ovdovělé matky s malým dítětem, která zůstala úplně sama v cizí, nepřátelské zemi. „Ach, bylo to..., jako ocitnout se na šikmé ploše! Nemohla jsem dělat vůbec nic. Nedokázala jsem zabránit běhu událostí.“ Máchla bezmocně útlou paží.

Jindřich ji uchopil za ruku a vtiskl jí do dlaně žhavý polibek. „Opravdu tě nechci týrat bolestnými vzpomínkami. Vždyť jsem sotva přijel.“

„Co bylo, bylo, Jindřichu! Přišels ty a všechny tyhle stíny zmizely stejně, jako když zrána zazáří slunce!“ zasmála se tiše melodickým smíchem. „A aby měla dušička pokoj, tak bych se ti měla zmínit ještě o Fridrichu Sličném! I ten prý se do mne zamiloval. Pravda, vymohl mi důchody po svém bratrovi, ale pokud o mně vůbec někdy takhle uvažoval, pak ne z nějakých romantických důvodů, ale zase jenom kvůli koruně. Té české i polské. Nu, předběhla ho Eliška Přemyslovna s tím svým Janem Lucemburským.“

Nebyla to tak zcela pravda. Fridrich Sličný se do ní zamiloval stejně jako jeho bratr. Nač to ale přiznávat? Každá žena by měla mít nějaké své tajemství!

Jindřich se uklidnil. Uvěřil jí. Takhle to obvykle u dvora chodívá. Urozené paní si nemohou zvolit podle svého srdce.

„Nu, ty dva politické sňatky mne alespoň finančně zajistily. Nemusím se strachovat o Anežčinu budoucnost. A mám koneckonců svobodnou možnost volby – konečně mi bylo dovoleno zamilovat se a zvolit si muže, kterému náleží mé srdce.“

„A zamilovala ses už, paní má?“ Jindřich pronesl ta slova sice zlehka a na tváři mu při nich hrál veselý úsměv, srdce mu však bušilo jako o závod. Tohle nebylo pouhé milenecké škádlení. Tady šlo o jejich budoucnost.

Oba si to uvědomovali.

„Ano, můj pane!“ odpověděla mu stejným tónem.

„A do koho, smím-li to vědět?“

„Do Jindřicha z Lipé, do tebe, můj pane!“ pronesla Rejčka náhle vážně, odložila pohár a sklonila se k Jindřichovi. Vzala mu tvář do dlaní a upřeně se mu zahleděla do očí.

„A ty ses zamiloval, Jindřichu z Lipé?“ zašeptala naléhavě svou otázkou.

„Ano, má nejdražší Rejčko! Miluji tě celou svou duší, celým srdcem!“ Podobná slova nikdy žádné ženě neřekl a i nyní se za to vyznání, podle něj hodné nezralého mladíčka, tak trochu styděl. Pak však na trapné pocity rázem zapomněl. Vždyť to byla pravda! Zalila ho vlna lásky a vášně tak silné, že hraničila až s bolestí. Jak mohl o Rejčce vůbec pochybovat? Zastyděl se za to. Sevřel ji pevně v náručí a zabořil jí dlaně do hebkých plavých kadeří. Protékaly mu mezi prsty jako tekuté zlato.

„Vid', že mne nikdy neopustíš, miláčku můj?“ zašeptal přerývavě.

Rejčka jen zavrtěla hlavou. Chvilku jí trvalo, než našla hlas. Hrdlo jí stáhlo dojetí. „Nikdy, pane můj, nikdy tě neopustím! Taková láska, jako je ta naše, se najde jen jednou za život. Bez tebe není nic. Bez tebe jako bych byla mrtvá.“

Chvilku ji beze slov svíral v náručí a kolébal ji něžně jako malé dítě. Zatoužil, aby se čas nyní zastavil, aby tenhle vzácný okamžik nikdy neskončil a oni dva aby zůstali navždy zakleti v drahocenné nekonečnosti této chvíle.

„Jistě ti nyní budu víc nablízku, Rejčko,“ ozval se Jindřich tiše po chvíli.

Vzhlédla k němu s úsměvem plným naděje, v očích se jí však dosud leskly slzy. Říkal to pokaždé, dosud to však bylo spíš zbožné přání. Povinnosti ho od ní odváděly, ty nikdy nekončící politické pletichy a diplomatická jednání. Král Jan Lucemburský byl mladý a nezkušený, neznalý poměrů v zemi, a hlavně české šlechty, s níž často nedokázal vycházet. Vládla mu královna Eliška Přemyslovna, prosazující české přemyslovské zájmy, český přemyslovský odkaz, a také své oblíbence, jako pana Viléma Zajíce z Valdeka třeba. Proto musel Jindřich z Lipé tak často odjíždět, aby přispěchal Janovi radou a pomocí. Tím si ovšem oblibu královny Elišky Přemyslovny nezískal.

Rejčka to všechno chápala, ne nadarmo byla manželkou dvou králů. Ale toužila být s ním. Samoty si užila do sytosti.

Nyní však zadoufala, že se to třeba změní. Zvědavě na něj pohlédla.

„Jan Lucemburský mě stvrdil v postavení nejvyššího maršálka Českého království!“

Jindřich se nyní vítězoslavně usmíval. Nemohl se dočkat, až jí tuhle novinku sdělí, nechtěl však překvapení uspěchat.

Nyní mohl vychutnávat Rejččin radostný údiv.

„Ach, Jindřichu!“ Rejčka se mu zcela vymanila z náručí a pozorně se mu zahleděla do tváře. „To jsou dobré zprávy! Až příliš dobré na to, aby se jim dalo uvěřit!“

„Tentokrát jim uvěřit můžeš, má paní,“ ujistil ji. „Myslím, že se náš mladý král už nabažil poručíkování své urozené manželky. Hledá oporu a protiváhu v české šlechtě, tedy v té její části, která zapáleně nestrání Přemyslovně.“

„Tím zapáleným podpůrcem Elišky Přemyslovny myslíš pana Zajíce z Valdeka?“ zeptala se náhle vážně.

„Ano. A Bavor ze Strakonice není o nic lepší,“ přikývl Jindřich. „To se dalo ostatně čekat,“ dodal zamyšleně. „Ctím Eliščinu cíle povznést zemi, sám jsem ji v kritické chvíli podpořil, proti Korutanci a její vlastní sestře Anně, vždyť víš.“ Jindřich vrhl opatrný pohled po Rejčce. Nerada o těchhle věcech slyšela, a on jí je nerad připomínal. Ale byla to pravda, před kterou nebylo možné přivírat oči. Právě Jindřich zvrátil jazýček politických vah na Eliščinu stranu, když se za ni spolu s panem z Vartenberka postavil proti její sestře Anně a Jindřichu Korutanskému. Tehdy nebylo zbylí. Ti dva vládli špatně a přivedli by zemi do záhuby. Eliška představovala naději, východisko. Tehdy. Nyní se však situace změnila. „Ovšem to neznamená, že by nyní měla zcela přehlížet Janovy zahraniční zájmy a postavení Českého království v Ev-

ropě. Jan chce vládnout jinak. Hledá si rádce a pomocníky. Proč toho nevyužít?“

„Není to poněkud... nebezpečná hra?“ Eliška se zachmuřila. Věděla, jak tohle obvykle končí. Nechtěla, aby se opět zapletli do nějaké mocenské politické intriky, která by je oba mohla nakonec zničit.

„Podobné hry jsou vždycky nebezpečné. Ovšem my dva jsme, Rejčko nejdražší, předurčení k tomu, abychom stanuli na jevišti naší dony, nemyslíš? A pak nám už nezbývá než hrát. A navíc – risk je zisk!“ zasmál se lehkovážně Jindřich. Neuniklo mu však, že se Rejčce zračí v očích obavy. Rychle proto dodal: „Neboj se, paní má! Budu mít dobré přátele, a ti mi budou krýt záda.“

Rejčka jen zvědavě pozdvihla dokonale klenuté obočí v němé otázce.

„Pana Jana z Vartenberka třeba. Král ho už jmenoval moravským hejtmanem. Opravdu, nemusíš se strachovat,“ ujišťoval ji znovu. „Všechno dobře dopadne! Uvidíš!“

„Kéž bys měl pravdu!“ Rejčka se k němu sklonila a políbila ho na rty. Jeho měkký vous ji příjemně zalechtal na tváři. Tiše se zasmála.

Jindřich jí pevně sevřel ramena a přitiskl ji k sobě, když její polibek s dychtivou vášní opětoval. V mžiku zapomněli na mocenské pletichy i diplomatické, a jistě nebezpečné hry. Svět kolem nich rázem přestal existovat. Byli jen oni dva, jejich láska a ten žhavý plamen vášnivě touhy, který je oba stravoval.

Jindřich jí bude víc nablízku, a to je rozhodující! Jen na tom záleží!

Ostatní se uvidí. Zatím úspěšně vyřešila mnohé nebezpečné situace a vždy z nich vyšla vítězně. I z téhle, kdyby se něco, nedej Bůh, zvtlo, vyjde vítězně. I s Jindřichem. Její láska jí dodávala sílu.

Dokážou všechno.

Společně.

Podдалa se jeho laskání i vzrůstající touze, která ji zalila jako prudká, dravá vlna mořského přílivu kdesi daleko na polském pobřeží.

Jindřich z Lipé se probral z krátké, ale hluboké dřimoty. Netušil, jak dlouho spal. Nezáleželo na tom. Dnes v noci ještě ne. Teprve zítra bude zase muset odjet, zítra bude muset zase spěchat. A pak počítat hodiny odloučení, které ho oddělují od Rejčky.

Potom se však vrátí a budou už navždy spolu.

Zpola zastřeným oknem dolehlo do komnaty vzdálené, tlumené zahřmění blížící se bouře. Jindřich si na chvíli představil všechny ty jezdce pádící nocí za nějakým nebezpečným posláním i to, jak s obavou vzhlednou k temné obloze, kterou co chvíli protne stříbrné kopí blesku. Zmocnil se ho příjemný pocit bezpečí – svíce už dávno dohořely a komnatu osvětloval pouze matný odlesk plamenů tančících v krbu. V tomhle kamenném hradeckém sídle bývala zima pořád, zejména v noci, a teplo linoucí se z krbu teď pokoj hřejivě zútulnilo.

Rejčka se vedle něj ve spánku pohnula a ještě těsněji se k němu přivinula, paži přehozenou přes jeho obnaženou hrud'

Usmál se pro sebe a potom se zahleděl do bohatě našaseného baldachýnu nad ložem.

Dnes v noci dospěl k pevnému a nezvratnému rozhodnutí, k definitivnímu závěru, o němž přemýšlel celé měsíce – jeho vztah s Rejčkou přerostl z vášnivého vzplanutí a opojného zamilování v pevný svazek, který potrvá navždy. Budou spolu žít, budou spolu vládnout, tedy svým způsobem vládnout. Jistě si vytvoří vlastní dvůr. Ostatně Rejčka na to má jako královna vdova právo, a on, Jindřich, je nejmocnějším

mužem Českého království. Tedy až po králi Janu Lucemburském. Kdo by se však na tohle ohlížel?

Nic je nezastaví.

Nikdo.

Až skončí všechna ta posláná, až dovede ke zdárným závěrům veškerá jednání, až pomůže Janu Lucemburskému, aby upevnil své postavení v zemi, pak se přestěhuje jednou provždy z České Lípy, ze svého sídla Ronovců, sem k Rejčce, do jejího věnného Hradce.

A budou si tady žít.

Spolu.

Budou se radovat ze vzájemné společnosti, lásky, zájmů...

Náhle ho napadlo, zda to nevypadá, jako by se vzdával a ujížděl z politického kolbiště, na kterém strávil téměř celý život.

Je to kapitulace: Utíká před těžkou dobou?

Ne, nevzdává se. Jen už toho má dost. Přestala ho bavit podobná klání. Chce konečně žít.

„Nespíš, můj pane?“ otázala se Rejčka náhle rozespale. „Trápí tě něco?“

„Ne, má drahá. Přemýšlím o naší společné budoucnosti.“

Rejčka se opřela o loket a zahleděla se na něj. Hluboké zelené oči se jí v přítmi pokoje zaleskly jako dva smaragdy.

„Až se tohle všechno utiší, chtěl bych přijet sem, do Hradce, a už tady zůstat. S tebou a navždy. Souhlasíš?“

„Ach jistě, Jindřichu!“ zvolala šťastně. Toužila po tom, aby podobná slova vyslovil, věděla však, že ho k nim donutit nemůže. A tak čekala. A dnes se konečně dočkala. Věděla, že to není jednoduché – a ani nebude, pro ně pro oba.

„Nebude to možná tak snadné,“ dodal Jindřich, jako by jí četl myšlenky. „Dokážeš čelit těm jedovatým slinám, kterými po nás plívnu?“

„To je to poslední, čím bych si lámala hlavu!“ zasmála se vzpurně a odhodila si zlatou kadeř z oblého ramene.

„Všechno by bylo jednodušší, kdybychom se mohli vzít, Rejčko, ale...“

„Já vím,“ přerušila ho rychle a pak ho znovu políbila, jako by mu tak chtěla zapečetit ústa, aby už dál nic neříkal.

Jindřich z Lipé byl možná mocný a jistě bohatý šlechtic, ne-li nejbohatší v Království českém.

Jedno mu však bylo odepřeno.

Nemohl se oženit s ovdovělou Eliškou Rejčkou.

Jindřich z Lipé byl totiž už ženatý.

KAPITOLA TRETÍ

„Už zase odcházíš?“ Eliška Přemyslovna se zklamaně obrátila ke svému královskému choti Janu Lucemburskému, který se měl k odchodu. „Sotva ses vrátil z nějakého veledůležitého tažení v cizině, na němž jsi samozřejmě nesměl chybět, a už se opět chystáš pryč!“ V hlase jí tentokrát zazněl hněv, jakkoli se ho pokoušela potlačit, a ne pouhé hořké rozčarování. V očích jí zaplály nebezpečné rozlobené ohýnky, snědé tváře jí znachověly a dlouhé černé vlasy jí zavlály jako lesklý tmavý závoj, jak prudce trhla hlavou.

Je krásná, uvědomil si Jan. Vyšlehl v něm plamen touhy.

„Ach, tentokrát je to přece jen do Hradce! Zakrátko jsem zase zpátky!“ Zatoušil si ji usmířit. Možná by ten odjezd mohl odložit. Jednání s Jindřichem z Lipé jsou sice důležitá, ale ne zase tak důležitá. Musel si však přiznat, že ho do Hradce neláká pouze nějaké diplomatické vyjednávání s mocným Ronovcem Jindřichem.

Líbily se mu krásné ženy, nač to zapírat – a Rejčka byla mezi nimi královnou. Byla milá a líbezná, a Jan si často kladl otázku, co na ní muže přitahuje víc – zda její krása či její dokonalé vystupování a nevšední kouzlo osobnosti. Pro každého dovedla vyčarovat iluzi, že on je tím středobodem, kolem něhož se otáčí celý svět.